

Utbildningsnämnden

Anmälningar av skolpliktiga elevers upprepade eller längre frånvaro läsåret 2019/2020

Förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden noterar informationen till protokollet.
2. Utbildningsnämnden noterar särskilt att den frånvarostatistik som efterfrågats i motionen ”Kartläggning och samordning av arbetet med elever med omfattande frånvaro” (V) i och med detta ärende har redovisats.

Sammanfattning

Under innevarande läsår har sammanlagt 259 anmälningar om skolpliktiga elevers upprepade eller längre frånvaro rapporterats till utbildningsenheten. Det motsvarar 1,7 procent av samtliga skolpliktiga elever. Av de 259 är 223 anmälningar där utredning om frånvaro inletts och skolan genomför eller planerar insatser. I dessa fall gör skolan eller huvudmannen bedömningen att vårdnadshavarnas ansvar inte brister. Övriga 39 anmälningar avser elever där insatser inte har gett resultat eller vårdnadshavares ansvar brister. De flesta vårdnadshavare tar sitt ansvar och endast en vårdnadshavare har förelagts av utbildningsnämnden. I de anmälningar där orsaker till frånvaro angetts handlar det oftast om sjukdom.

Utbildningsenheten kommer att tydliggöra rutinerna för hur anmälningarna ska göras i syfte att säkerställa att huvudmännen får information om frånvaron och därmed kan ta sitt ansvar att säkerställa att skolpliktiga elever fullgör sin skolplikt.

Ärendet

Utbildningsenheten rapporterar i detta ärende till utbildningsnämnden statistik avseende anmälningar gällande skolpliktiga Nackaelever med upprepad eller längre frånvaro under läsåret 2019/2020¹. Anmälan om frånvaron har inrapporterats till utbildningsenheten av skolor och i några fall av huvudmän.

¹ Statistikuttaget är per den 25 maj och innefattar därmed inte hela läsåret.

Skollagen har förtydligats om vilket ansvar rektor, huvudman och hemkommun har i fråga om skolpliktig elevs upprepade eller längre frånvaro. Ansvarsfördelningen beskrivs nedan.

Med detta ärende har också den frånvarostatistik som efterfrågats i motionen ”Kartläggning och samordning av arbetet med elever med omfattande frånvaro” (V) besvarats.

Skollagen om skolplikt och ansvarsfördelning

Alla barn som är bosatta i Sverige har skolplikt² från höstterminen det år barnen fyller sex år till dess att de avslutar grundskolan eller motsvarande³. Nedan beskrivs ansvarskedjan för att barnen fullgör sin skolplikt.

Vårdnadshavarens ansvar

Vårdnadshavare har en skyldighet att se till att barnet kommer till skolan och fullgör sin skolplikt. Om vårdnadshavare brister i sitt föräldraansvar och inte gör vad de kan för att få barnet till skolan, kan de föreläggas att fullgöra sina skyldigheter. Föreläggandet kan även förenas med vite.

Rektors ansvar

Om en elev har upprepade eller längre frånvaro ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövligt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. När en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen.

Huvudmannens ansvar

Huvudmannen ska se till att skolpliktiga elever fullgör sin skolgång. Huvudman för de kommunala skolorna är kommunstyrelsen med tjänstemannaorganisationen Välfärd skola och för de fristående skolorna är det respektive huvudman som har ansvaret.

Hemkommunens ansvar

Hemkommunen ska se till att skolpliktiga barn som inte går i dess förskoleklass, grundskola eller grundsärskola på något annat sätt får sin utbildning. I Nacka kommun är det utbildningsnämnden med tjänstemannaorganisationen utbildningsenheten som har ansvaret som hemkommun. Hemkommunen ska i frågor som rör skolpliktiga elever vid behov samordna insatser med samhällsorgan, organisationer eller andra som berörs.

² Skolplikten gäller inte för barn som är varaktigt bosatta utomlands eller vars förhållanden är sådana att det uppenbarligen inte kan begäras att barnet ska gå i skola. Skolplikt gäller inte för barn som vistas i landet utan att vara folkbokförda här. För vissa av dessa, till exempel barn som vistas här på grundval av EU-rätten, är asylsökande, papperslösa eller barn till diplomater, gäller dock att de har samma rätt till utbildning som skolpliktiga barn.

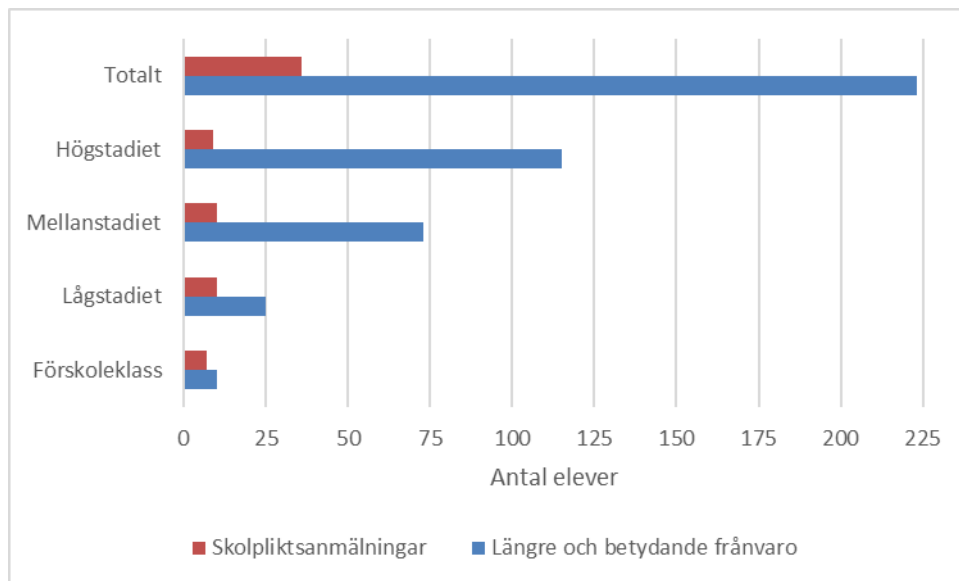
³ Med motsvarande avses skolformerna grundsärskolan, specialskolan eller sameskolan.

Nuvarande rapporteringsmodell

Uppgifter om elevs upprepade eller längre frånvaro rapporteras enligt nuvarande rutiner till utbildningsenheten enligt två olika anmälningsformer beroende på skolans insatser och bedömning av vårdnadshavarnas ansvarstagande. Den första används för rapportering av frånvaro när utredning om frånvaro inletts, skolan genomför/planerar insatser och det inte uppenbart är vårdnadshavarnas ansvar som brister. Den andra används för att anmäla frånvaro då den orsakas av att vårdnadshavarna inte tar sitt lagstadgade ansvar och/eller skolans intensiva insatser inte ger resultat. I redovisningen nedan visas siffrorna för respektive anmälningsform.

Antal anmälningar och orsaker till frånvaron

I diagrammet nedan visas antalet inkomna anmälningar från skolstarten i augusti 2019 till och med 25 maj 2020. Den blå stapel visar antalet anmälningar som avser den första anmälningsformen och den röda avser den andra anmälningsformen.

Totalt har 223 stycken anmälningar gjorts enligt den första anmälningsformen, de blå staplarna. Som framgår är antalet anmälningar högst för elever i högstadiet och lägst för elever i förskoleklass. Bland de orsaker som nämns i resterande anmälningar är majoriteten sjukdom och i de flesta fall åsyftas fysisk sjukdom. Övriga orsaker som anges är psykisk och social problematik, rädsla för covid-19 och en kombination av fysisk sjukdom och psykisk problematik. I två tredjedelar av fallen framgår inte orsaken till frånvaron.

Totalt har 36 anmälningar gjorts enligt den andra anmälningsformen, de röda staplarna. Fördelningen av anmälningarna mellan stadierna är jämn. Orsaker som anges till frånvaron i övriga anmälningar är även i dessa fall fysisk sjukdom, psykisk och social problematik och rädsla för covid-19. I omkring hälften av anmälningarna framgår inte orsaken till frånvaron.

Antalet anmälningar redovisas inte per skola då vissa skolor har gjort få anmälningar och det därmed kan bli utpekande för elever.

I de allra flesta fall som utbildningsenheten behövt ha kontakt med vårdnadshavare och skolor, i syfte att utreda om vårdnadshavarna tar sitt ansvar, framgår att vårdnadshavarna gör det. Ofta finns en samverkan mellan skola, elev/familj och andra myndigheter så som socialtjänst, BUP och habilitering. Endast i ett fall har det visat sig att vårdnadshavaren har brustit i sitt ansvarstagande och ett föreläggande har utfärdats av utbildningsnämnden.

Utbildningsenhetens bedömning

Utbildningsenheten kan konstatera att även om det totala antalet anmälningar som inkommit är 259 stycken, så är det i förhållande till kommunens totala elevantal en låg andel; 1,7 procent av drygt 15 100 elever. Att det är förhållandevis få anmälningar som inkommit kan bero på att det inte är fler elever som har upprepad eller längre frånvaro. Det kan också bero på att det finns ett visst mörkertal i och med att det åligger varje enskild huvudman att se till att anmälningar till utbildningsenheten görs.

Som framgår i ärendet kan utbildningsenheten inte lämna en fullständig bild av orsakerna till frånvaron, vilket beror på att uppgifter om detta inte lämnats i de flesta fall. Denna uppgift krävs inte i anmälan eftersom utbildningsenhetens roll inte är att utreda frånvaron, utan att utreda vårdnadshavares ansvarstagande och samverka med andra myndigheter om det behovet finns. Som tidigare nämnts visar utredningarna att vårdnadshavarna i samtliga fall utom ett tar sitt ansvar.

Vidare kan utbildningsenheten konstatera att anmälningarna generellt sett inte görs av huvudmännen utan oftast av skolans ledning. Utbildningsenheten vet därför inte om huvudmännen är informerade så som skollagen kräver. För att öka tydligheten ser utbildningsenheten att rutinen därför behöver utvecklas.

Riktlinjerna för skolplikten ska ses över och ett ärende kommer att tas upp till utbildningsnämndens sammanträde i november. Enligt beslut i kommunstyrelsen ska översynen ske i samverkan med skolhuvudmän, barn- och elevhälsan samt barn- och familjeenheten.

Ekonomiska konsekvenser

Ärendet har inga direkta ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för barn

Av artikel 6 i barnkonventionen framgår att ett barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling. Rätten till utveckling (fysisk, mental, psykologisk, social, moralisk och andlig)

handlar om att barnet ges de bästa förutsättningarna för att utvecklas som individ. Inom detta ryms bland annat rätten till hälsa och utbildning.

Alla i styrkedjan har ett ansvar för att elever med upprepad eller längre frånvaro kommer till skolan och fullgör sin skolplikt. En ofullständig utbildning försvårar ett aktivt deltagande i såväl yrkes- som samhällslivet, vilket i sin tur kan leda till utanförskap och ohälsa.

Carina Legerius
Enhetschef
Utbildningsenheten

Elin Appel
Resurssamordnare
Utbildningsenheten

Jill Salander
Utbildningsexpert
Utbildningsenheten

Linda Sundelin
Utbildningsexpert
Utbildningsenheten